

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Пламен Александров Панайотов, член на научното жури в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор” – област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, специалност Наказателен процес, обявен от Пловдивския университет "Паисий Хилендарски" в ДВ, бр. 96/11.11.2025 г., с кандидат доц. д-р Екатерина Салкова Гетова

1. В конкурса за професор по наказателен процес в Юридическия факултет на Пловдивския университет "Паисий Хилендарски" доц. д-р Екатерина Салкова Гетова е единствен кандидат. За участието си в него тя представя двадесет и пет научни труда, които не са използвани от нея при придобиване на образователната и научна степен "доктор" и при заемането на академичната длъжност "доцент". От тях един е хабилитационен труд – монографията „Актуални въпроси на наказателнопроцесуалните функции” /Пловдив: Университетско издателство "Паисий Хилендарски", 2026, 187 с./, а останалите са научни студии, статии и доклади.

2. Професионалният път на доц. д-р Екатерина Салкова се характеризира преди всичко с изключително плодотворното съчетаване на научноизследователската, преподавателската и практическата ѝ дейност. На това се дължи високият ѝ експертен капацитет в областта на наказателноправните науки. Тя е магистър по право от СУ „Св. Кл. Охридски”. В периода 2001-2013 г. последователно е научен сътрудник III ст., научен сътрудник II ст. и научен сътрудник I ст./ гл. асистент в Института за държавата и правото при БАН. От 2013 година е доцент по наказателен процес. Същевременно от 2019 г. е и доцент в Пловдивския университет "Паисий Хилендарски". От 2006 година е доктор по право след успешно защитена дисертация на тема „Прекратяване на наказателното производство”.

Доц. д-р Екатирина Салкова има значителна както по обхват, така и по резултати консултантска дейност като сътрудник и като главен експертен сътрудник в Народното събрание и в Министерството на правосъдието. Във връзка с тази си дейност е участвала в експертни групи при подготовката на множество законопроекта. От 2010 г. тя е съдия ad hoc в Европейския съд по правата на човека, Страсбург. Доц. д-р Екатирина Салкова е ръководител на Секцията "Наказателноправни науки" в ИДП на БАН, председател на ОС на учените в ИДП на БАН, член на Общото събрание на БАН и председател на Комисията по нормативни и общоакадемични актове към ОС на БАН.

3. Монографията „Актуални въпроси на наказателнопроцесуалните функции” е задълбочено, цялостно и изключително актуално изследване. Структурата ѝ включва увод, три глави и заключение. Накрая е приложена и библиография.

Предметът на изследването предполага отговор на редица значими за наказателнопроцесуалното право въпроси - има ли основание в действащото законодателство за обособяване на нови наказателнопроцесуални функции, както и обусловило ли е то съществени различия в съдържанието на вече обособените. Аргументирането на изводи по тези въпроси е от съществено не само теоретично, но и практическо значение - то позволява да се придобие цялостен поглед върху това какво представлява наказателния процес при съвременните условия. За високата научна стойност на осъщественото изследване способства не само прецизно очертаването му предмет. На всички основни въпроси, включени в този предмет, монографичният труд предлага убедителни отговори. И това се дължи не само на високия професионален капацитет на авторката, нито само на ясни и точен език на изложението, характеризиращ се и с необходимими уточнения на съдържанието и обема на използваните понятия. От значение е и правилно избраната система от методи при осъществяване на изследването.

Сред тях се открояват историческият, правнологическият и сравнителноправният методи на изследване. Анализът се базира на тълкуването на разпоредби не само от националното право, но и от международното право и от правото на ЕС. За постигнатите резултати допринася и детайлното познаване от авторката на относимата към разглежданите проблеми практика както на Конституционния съд, на ВКС и ВАС, така също и на Съда на Европейския съюз и на Европейския съд по правата на човека. Следва изрично да се подчертае, че разглежданият труд е първото от няколко десетилетия монографично изследване, специално посветено на изясняването на същността и съдържанието на наказателнопроцесуалните функции.

Наред с посочените общи достойнства, трудът се отличава и с множество конкретни приноси моменти, част от които са следните:

- обосновано е разбирането, че е възможно в наказателното производство да се реализира само функцията по ръководство и решаване без да се стига до осъществяване на функцията по обвинението и на функцията по защитата - когато са налице някои от предпоставките за прекратяване на наказателното производство или пък когато въпреки положените усилия извършителят на престъплението остава неразкрит;

- систематизирани са особеностите на контрола и надзора като проявления на контролната дейност в наказателнопроцесуалното право, които ги отличават от дейностите по контрол и надзор в административното право;

- наведени са допълнителни аргументи в подкрепа на тезата, че спецификата на дейността на разследващите органи в досъдебната фаза на процеса водят до необходимостта от обособяването на нова наказателнопроцесуална функция - функция по разследване. Яснотата по

този въпрос би допринесла за очертаване на границите, до които се простират правомощията на прокурора на досъдебната фаза и отвъд които процесуалната подчиненост засяга неоправдано оперативната самостоятелност на разследващия орган;

- аргументирана е необходимостта от промени в законодателството, които да установят и гарантират баланс на правомощията, а в някои случаи и взаимен контрол между органите на досъдебното производство;

- обоснована е тезата, че правомощията на съда в досъдебната фаза на процеса са проявление на правозащитна функция - предназначението им е да се гарантира съдебна защита на правата и законните интереси на гражданите и юридическите лица;

- ясно е открито разбирането, че правозащитната функция на съда в досъдебното производство не изземва от прокурора функцията по ръководство и решаване на тази фаза на процеса;

- тезата, че съдът осъществява правозащитна функция както в досъдебната, така и в съдебната фаза на процеса, аргументирано води до извод, че той се явява и основен гарант за правовия ред и за правата на правните субекти;

- изяснени в детайли са четирите насоки, в които се проявява обвинителната функция - повдигане, доказване, поддържане и обосноваване на обвинението;

- систематизирани са редица проблеми на кадровата политика при формиране на ВСС както и на тази, осъществявана от ВСС, и са предложени възможни пътища за решаването им;

- съпоставително са разгледани функцията по защита и правото на защита;

- изяснени са редица въпроси от теоретично и практическо естество, свързани с участието в процеса на новия субект на наказателнопроцесуални правоотношения - заинтересованото юридическо лице;

- изложени са аргументи в подкрепа на разбирането да се запази възможността за съвместно разглеждане на гражданския иск в наказателния процес;

- с оглед предмета на изследването са направени редица добре аргументирани предложения *de lege ferenda*.

Предвид очертаните приноси на хабилитационния труд несъмнено се налага изводът, че той е с голямо теоретично и практическо значение за формирането на съвременна наказателна политика относно цялостното функциониране на наказателното производство.

4. За участието си в конкурса доц. д-р Екатерина Салкова представя още двадесет и четири научни публикации, част от които в съавторство. Те са оригинални и съдържат съществени приноси в изследването на различни проблеми на процесуалното и материалното наказателно право, които не са предмет на разгледания монографичен труд. Предлагат и път за решаването на разискваните проблеми, включително и чрез обосновани предложения *de lege ferenda*. Анализът и достигнатите изводи се основават на тълкуването на разпоредби най-вече от три правопорядъка – националното право, международното право и правото на ЕС.

5. Като цяло научното творчество на доц. д-р Екатерина Салкова следва да получи висока оценка поради изтъкнатото теоретично и практическо значение на нейните трудове. Те са новост в науката и са резултат на личната научноизследователска работа на авторката. Същевременно чрез тях тя демонстрира способността си да идентифицира

важни за обществото проблеми, да ги изследва задълбочено и да предложи убедителни пътища за решаването им.

В заключение, имайки предвид изложените достойнства на научноизследователската, преподавателската и практическата дейност на доц. д-р Екатерина Салкова считам, че тя отговаря на всички условия за заемане на академичната длъжност „професор” съгласно чл. 29 от Закона за развитието на академичния състав в Република България. Поради това убедено препоръчвам на научното жури да предложи на Факултетния съвет на Юридическия факултет на Пловдивския университет "Паисий Хилендарски" да избере за професор по наказателен процес доц. д-р Екатерина Салкова Гетова.

гр. София

Изготвил становището:

27 февруари 2026 г.

/проф. д-р Пламен Панайотов/